

MAGYAR VIDÉK.

Előfizetési feltételek:

Egy évre . . . . . 6 frt.
Félévre . . . . . 3 frt.
Negyedévre . . . . . 1 frt. 50 kr.
Egy szám ára . . . . . 6 kr.

A lap kiadói városa **Nobel Armin** könyvtárában van, hogy az előfizetők küldösek, minden egyéb küldemény is csak oda ezimezendő.

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ

ÉS

TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Megjelenik: minden Szombaton.

Hirdetések

négyzet centiméternyi tér szerint számítatnak. — Egyszeri beiktatás ára minden négyzet centiméterért 1 krajczár. — Bélyeg külön 30 krajczár. — Előfizetőink kedvezményben részesülnek.

Nyílt tér petitsoronként 10 krral számítatik.

Őszinte szó iparosainkhoz!

Nincs tárgy, mely oly bőven kifejtve — nincs kérdés, mely amny igyekezettel lett volna megvilágítva: mint az egyesületi élet átvés irányban keresztülvitt létesítésének eszméje.

A társulási eszme megvalósulása ma már megörvendeztető eredményt mutat föl, ugy anyagi téren, mint a szellemi világban.

Vessünk egy-két pillantást körül.

A pénzüzerek szabad kora mire vitte volna a szűkölködő polgári osztályt, ha segélyző-egyletek kedvezőbb előnyeikkel meg nem alakulnak?

Igaz ugyan a munkás osztály és kifolyólag néptünk magasabb rétegei pénzviszony dolgában a lét szomorú képét tüntetik föl még manap is, de szabadalmazott, meg nem gátolt uszora mellett a pénzüzerek Moloch-gyomrába kerülünk volna.

Az uszora, ezen legfájtalanabb üzelem, annak lélekelen gyakorlói által ugy meg van hányva-veve, forgatva, hogy azt mint a tapasztalás szomorúan igazolja nincs az a szigorúan hozott törvény, mely moderálhassa.

Az uszoratörvény tehát épen nem réme a létet dúló pénzüzérkedésnek!

Nem a homatyzóknak, hanem egyesek szívében megfogantott népboldogító eszméknek köszönhetjük, hogy az emberiség sorsát intőző

ezen fenevadaknak nem következhetnek irtóztatóbb tanítványai.

És ezen eszme a társulási szellem megvalósításában Rubicont képezett e mohó pénz szörnyetegekre nézve.

Értem a pénzintézeteknek minél szélesebb körben történt föllállításának eszméjét.

Amióta szilárd alapon nyugvó, lelkiismerettel vezérelt pénzintézeteink bajaink orvoslására életet nyertek, az uszoraűzők áldozatai is gyérültek.

Elvitáztatlanul üdvös eredményét a társulási szellemnek, a jóindulatu eszmék csoportosításának tehát innen érezhetjük az anyagi állapotok terén.

A jó igazgatóból származó összetartás meghozza becses gyümölcsét a szellemi világban is.

Ki nem elvitatni, hogy a világhódító nagy Napoleon munkáját nem azon hü ragaszkodás segítette elő, melyet nemzete összességében lángelke megteremteni képes volt?

A nemzet társult alkotó szellemével s míg ezt az ellenáramlattal szemben fűntartotta, diadalait bántulta az egész világ, amint ez oszlásnak indult, leszűdült bántulatos magaslátaról.

Igy van ez esekely jelentőségű eszmék dolgában is. Sajnosan tapasztalhatni azonban, hogy józan akaratu egyesületi összetartás, meg hogy minél szélesebb mérvű hódításokat tenne

kiválókép a köznép és iparosok körében, hanem a már meglevő együleti élet tevékenysége is lankadozni kezd.

Tudomás szerint van Pápán több iparos egyesület, dalkör, mely működésének ugyan adja jeleit, mégsem felel meg elegendőképpen kívánalomnak, melyet körünk eszméinek hullámzása megkövetel.

Manap az ipar tanulmány tárgyát képezis folyton tűnnek föl művelői, kik annak nagyhorderejű szereplését helyesen fölfogják az államélet jobbrafordultát érzélezzék az ipartörvények megalkotása által.

Ezen üdvös eszme pedig csak ugy valósulhat meg, ha az ipar barátai, maguk az iparosok, ezen megindult mozgalom kerékét vállelve iparkodnak előbbre tolni.

Most van ideje, képezzenek egy szerves egészset tegyék megbeszélés, vitatás tárgyává legfontosabb létkérdéseinket.

Annaira már Istennek hála jutottunk, hogy vannak iparügyi szakközlönyeink, ezeknek hivatása s programja az iparérdekek képviselete és előmozdítása.

Pártoljuk e közlönyöket, melyek hű tükrök hazánk ipari viszonyainak, s lépjünk összekötésbe vidéki iparegyesületekkel, hogy egymást megértve hathassunk önhelyzetünkre.

Ez a kor követelménye.

Kívánatos volna továbbá, hogy az iparos ifjak, kik ez iparvés terjedelméhez képest

T á r o z a:

T i t k o m.

Felém hajolnak a virágok,
„Mondd, kit szeretsz?” ezt kérdezik.
De én velük szóba se állok,
Nemhogy megmondanám nekik.

Csicsergve kérdezi a fecske,
„Mi a neve, mond meg nekem!”
Hiába vár a feleletre,
Tölen nem hallja sohasem.

A kis patak is néha kérli:
„Hogy híjják a te szépedet?”
De én azt felelem neki:
Biz azt hiába kérdezed.

Mért mondanám el bárki másnak,
Kicsoda az én angyalom —
Mikor neki, neki magának
Hej, nem lehet megmondanom!

R a d ó A n t a l.

A körmendi műkedvelőköz.

Lelkem jó baráti hallom, hogy jól vagytok
Nem férnek hozzátok gond- és bubánatok
Éltek vidoran ifjuságotok délet
Helyesen! mert vajmi kurta e földi lét
S ezalatt is a sors kegytelen játéka
Vajmi sokszor veszi leromboló czébla.

Előttek ez még ismeretlen jóslat
Hej pedig de könnyen meg is valósulhat
Hogy egy baljóslatu felhő egeteket
Bevonván, rémséges jövővel egyeteket.
De ez ne riasszon benneteket visse
Mert bús az én lelken s az az ürmöt issza,
Mit fiatal hevem előre nem látott
Mig végig rózsásnak hittem e világot
Pedig de sok szívig ható tövise van
Érzem őh barátim, érzem fájdalommal.
Mi másképp volt akkor, mikor még köztetek
Kéblemet eltöltő baráti szellemek
S örülvén korszerű újításuk fölött
Az egész vidék csak bennünk gyönyörködött.
Nem ugy van az mostan én messze kerültem
Hasztalan keresem arczotok körültem.
Más vidék -- idegen érzélem fogadnak
Nem érezhetem én magamat szabadnak.
Örökös kísértet, aggály és gyötörlem
Ütöttek emészto tanyát kebelemben.
Az a fennlobogó, magasztos műérzet
Mit együttlé apoltunk — elhagyta e keblet,
Elhagyatott magányban hervadó rózsza
Lett ifju életem a távozás óta.
S mégis, mégis e tövisszurta kebelnek,
Vannak vig napjai s hogy is ne lennének;
Hisz föltek még mosolygó nap főnye süt
Virághintett uton haladtok mindenütt.
Máskülönbön Thallának szent oltárán
Áldozni kedvetek nem von későn — korán.
Föl ne is hagyjátok, szítsátok e tüzet
Mert ettől kebletek csak nagyért hevülhet,

Magasztos munkátok hadd lássa a világ
S piruljon ezt látva — a rest fiatalság.
A nemzet genius, ki elhalt oly korán
Ezeknek írta meg: „Lesz-e gyümölcs a fán?”
Mert tétlen szemlélik a nemzet jajait
S alig van egy-kettő a ki baján javít
Pedig ha a nemzet jobb sorsán nem leszünk
Akkor e drága föld nem lesz a mi helyünk!
Titeket azonban e súlyos vád nem ér,
Fáradtok, tesztek sokat a nemzetér.
Bár körötök kised — de megkéne áthat
Mit a népért tesztek az a szent áldozat.
Maradjatok tovább lelkes mípártolók
S majdha sorsom haza bocsát előbb-utóbb,
Legyen meg a rég várt s óhajtott alkalom
Sorsviselt éjtemet majdan kinyugodnom.
Addig is szerettem az Isten hozottok
Maradjunk a távolban is jó barátok.

R á c z M a r t o n.

A szerencsétlen, csalódott.

— Életrépl. —

Szegény Kordoványos Pali, csak így nevezte el az egész Berki község. Apja a felvidékről származott ide Dunán tulra, még mint kis gyermek se maga, se más nem tudta megmondani családi származását s így nevét sem.

A község a szolgálatba vetődött, szláv ajku fiúcskát elnevezte Tót Janónak.

Hogy-hogy nem, így adják elő a berki falusiak, a Tót Janó egyszer csak eltűnt a falu tájáról

magyazással vannak állandóan alkalmazva, szinte egyesületet létesítsenek maguk között, s gyakorlati képességüket a megfelelő szellemi tőkével gyarapítják.

Megvan ez Kanizsán, Szombathelyen s így a vasárnapi vezeklés helyett élvezetet találhatnak a hasznos egyesület keblében, ami csak az ipar fejlesztését, fölvirágzását s egy szebb jövő biztosítását képezné.

Ez által elérték az, hogy az iparvilág igényeit, érdekeit támogathatná, szószólója lehetne az ki, benne él és mozog, nem pedig ki csak szellemi prokuratora lévén az ügynek, legjobb akarata ellenére, ártalmát idézi elő.

Türekedjék oda az iparos osztály, hogy képviselete meg legyen az illetékes fórumon, kívül időközönként közölje nézeteit, helyzetét és baját, — ha ezen szempontból fogja föl az iparososztály hivatását, akkor a mostoha állapotokkal könnyebben szembeszáll, mintha álláspontján hallgatag vesztgel.

Mind ezek létesítése előtt kell, hogy át legyen hatta minden iparos ezen arany axiómától: „Concordia res parvae crescunt, discordia maxime dilabuntur.” (Összetartás folytán csekély dolgok is gyarapodnak, egyetlenség folytán a legnagyobbak is szétesznek.)

R . . .

A vetőmag változtatásáról s annak célzerű megválasztásáról.*)

A magváltoztatás szükségét, hasznosságát régóta ismerik a gazdák s nem ritkaság látni, hogy a különben egyáltalában nem ugynevezett miveltébb vagy oszkerű, de egészen egyszerű földmivelő gazdák is alkalmazzák a magváltoztatás helyes miveltét.

Azokban nemcsak a változtatás, hanem a célzerű változtatás is feletlébb nagy tekintet érdemel. Némelyek a gyöngébb talaj terményeit ajánlják az erőteljesebb talajra, mások a homokos földön termelt gabonákat a kötöttebb agyagföldre tartják alkalmasnak. E tekintetben minden további szakszerű indokolás nélkül azon nézetnek adunk kifejezést, hogy egyenlően jól kifejtett egészséges és idegen részekből ment, jól megérett mag — vétessek az bármely talajról és vitessek bármely talajra — mindenesetre javára válik a termelés tökélyének, azonban mégis egy tapasztaltam, hogy a felföldi, tehát a hidegebb s kissé buja földből került érett

(* E cikket Visontai írta az „Ellenőr” számára. melyet tárgyi fontosságánál fogva jónak látunk átvenni.)

mag az erősebb, melegebb és humusosabb földre szállítva kiválóan szerez eredményt jutalmaz.

A magcsere azonban magában még korántsem elég arra, hogy természetünk kiváló tulajdonokat nyerjen, mert nem kevés ama növénynek száma, melyeknek fajtája is nagy befolyással van a termény tökéletességére. Ilyen kétségtelenül a tiszta búzában és a rozsbán, zabban is van. Van sárga van barnaszínű buza, — hogy laicus modorban említssem — van vékony van vastagabb felréteggel fedett buzafaj, van szakállas, van tarbuza, de sőt még, hogy egyszerűbbre szálljunk alá a fehérvidéki, a bánáti, a tiszamenti búzákat, megannyi válfaj gyanánt sorozzák kereskedőink; miután a tudomány e téren még még nem döntött, mindazonáltal a gyakorlati gazda szájból akarányosor hallani, hogy „a mi földünkön a bánáti mag elváltozik, nálunk meg a fehérvári piros buza nagyobb és halványabb szeműt eredményez.” Még inkább áll ezen sokféle-ség az árpánál, mely növényről valóban sokat nyom a faja. Így például, hogy egyebet ne említssek az ugynevezett őt árpa, a hannaí, a chevalier pedigree, az annál árpa, mint megannyi jó sörárpa-fajok, melyeknek mindegyike abban válik el — még pedig nem kis értékkel — különbözettel — hogy ezen árpák külhájja sokkal gyöngébb vékonyabb szövete s így a liszt és ezukortartalomra sokkal dúsabb mint a közönséges egyéb árpafajok. Formájukra az említett fajok rövidebb szeműk, hosszas gömbölyű szemek, és mintegy ráncos bőrkék s így mint formára, mint tartalomra nézve olyanok, melyek a könnyű és sűrű csirázásra hajlank, s így a sörfőzésre leginkább alkalmasak.

Ha már a buza-magváltozás minden kétségen felül hasznos, ajánlatos sőt szükséges, így kétszeresen áll ez az árpa-termesztésnél, melynél a faj talán még nagyobb szerepet játszik mint a búzánál. A buza ugyanis ugynevezett buzatalajban jó miveltet, minden fajta kevés közönséggel jól érlelmenyt ad, ha acélos, azaz ideje korán aratva kemény szemeket ad. Az árpa azonban az ő termelésére bármint és bármennyire alkalmas talajban termelt legyen, ha fajtája nem alkalmas sörárpa csak elvéve s kiválólag réa nézve kedvező időjárással ad, holott s jól választott faj s jól s tisztán kezelt faj-árpa különfele, árpának termelésére többé vagy kevésbé alkalmas talajban is sörfőzésre alkalmas árpát eredményez.

Számosan vannak ma már jó gazdáink közül, kik évről-évre egy-egy bizonyos mennyiség árpát épen ezen oknál fogva hoznak Morvából, Tótságról Francia- és Angolországól s azt évről-évre hoztatva arról szaporítják vetőmagvaikat úgy, hogy

soha három évnél öregebb magot sem vetnek s így az elfajzásnak elejét veszik; mert míg az elfajzás rendszerint 8—9 év alatt áll be, addig az ily eljárás mellett az elfajzás lehetetlenítve van, mert a második termés saját földükön már a harmadik éven bőven ellátja egész vetési területre oly maggal, mely vidékükön még csak két évet s azt is különösebb szorgalommal állap, nevelt, tisztított állapothoz töltött, s így az elfajzás, elgazosodás vagy idegen részeknek közte való terjedésétől s ez által a vetőmagnak elromlásától megóva va.

Magam is különös előszeretettel ápolom az árpamag fajtisztaságának fentartását, s számos évek óta évente hozatok Gibbs et. Comp. angol magkeskedőtől eredeti Chevalier pedigree árpát s az eredménynel feletlébb elégedett vagyok, mert évek óta árpám még akkor is sörírpa, ha kissé megérik és sárgává válik. A fajegyönöségét téveszthetetlenül tapasztalom, mely évről-évre fejlődik s hanyatlak úgy annyira, hogy hosszú évek tapasztalására hivatkozva állíthatom, hogy első éven az Angliából érkező árpám után kivétel nélkül silány magot nyertek, már a második éven az eredetinel is feletlébb, gyönyörű, közepös hasas, duzzadt s első tekintetű chevalier pedigree árpának felismerhető magok ká-pok. A harmadik éven negyedik s éven az évjárathoz képest még mindig első tekintetű felismerhető a faj. Nálam aztán tovább a negyedik évnél nem folytatták ugyanazon mag továbbvetését, mert már a harmadikban a folyvást s évről-évre hoztatott és termelt friss mag következik vetés alá. De van e téren tapasztalásom szomszédaim és ismerősem körében, kiknek igen nagy mennyiségben volt és van szerencsém maggal szolgálni. S ezek némelyike szíves volt évről-évre több éven át terményét megmutatni, minekfolytán azon tapasztalást szerettem, hogy még 7—8 év múlva is megismerhettem benne saját árpám fajtáját; de igen számosakat volt alkalman látni és észlelni, melyek már a 8, 9—10-ik éven vetve még jóval kedvező s árpaterelésre alkalmas években is teljesen elfajzott, többé nem közepös, nem hasas, hanem sugár hosszúak, nem ráncos bőri, hanem sima hegyes árpát hozott az így sokáig nem változtatott mag. — Ide íktatom még azt is, hogy ilyen árpa pedig tisztán kezelte még fehérségre 2—2 forinttal is olcsóbbak lettek mert takarmányárpává vált, míg ugyanazon faj négy-öt, sőt nyolcz éve folytonos egymásutánban vetve, sörárpa maradtott s 2—3—4 fittal drágában kelt el.

A magváltoztatásnál tehát a vetőmennyagvak fajtájára fajtájának tisztántartására is feletlébb szükséges, hogy nagy gond legyen s így ajánlatos az,

s mire a gyermeki hálás emlék visszahozza, tanult mestersége volt és pedig a csizmadia mesterség.

S ezt kezdte fűzni a faluban is, s mivel az ugynevezett „kordovány” csizmak megalkotása által minden falusi kedvét megnyerte a falu közvéleménye oda nyilallott, hogy a Tót Janó helyett, legyen neve Kordoványos Janó.

Az ő Pali fája már határozottan ezen a néven szerepelt.

Nagy vidékre terjedő népszerűsége tett szert már ifjú korában s erre előléptette csinos arcza, ritkító nyalka viselete s föltűnően keeses mozdulatai.

Hisz ez mai nap is csodás hódításokat tesz — ehhez fölösleges commentár.

Nagyon természetes, hogy 20 éves korában a katonasorozó bizottság, minden formális teketória nélkül rámondta Palinkra a döntő végzést: hogy „taughlich.”

De erről kurtán.

Katona volt kerekese 10 évig és 10 hónapig, a mire gyakran hivatkozott.

Dicséretes része volt az 50-iki és 60-iki hadjáratokban, s innen ered későbbi szerencsétlen állapota, hogy megrögzötti nagyravagyás eszméje vert benne gyökeret, vagyis meggeselősödött.

A falu elvezette boldognak.

És kinek köszönhetette boldogtalan sorsát, önmagának, vonzó külsejének.

Oh az a külső, a mulandóság martaléka az emel és sújt, az hozta ennyire és tartja egyetlenen uton a világrendszer — mily másképp állana az emberiség jóléte, ha annak varázshatalmát senki se érezhetné.

Igen a külalak, nem a szellemi állapot a nagyvilág veszélyes mérvadója!

Ennek lett áldozata ő is.

Hitt a császárvaknak, el lett bűvölve a szemek gyűjtő sugárny által, az érzékiség gyönyöreitől — melyek törvényes uton mindenható kapitányát illeték volna meg.

És ez nem maradhatott fátol alatt.

Első szerelmi mámorában érte utól a kérelhetetlen büntetés. A lélek — fájdalom, a testi szenvedtetések sulya örök sirját ásták meg.

Halogy visszatért szülőhelyére, csendes betegséget senki sem vette észre, s oly ánnepélyesen lett fogadva, mint mostanság akár a képviselők.

Apja vette észre először zavarodottságát, amint először a műhelybe látgozni.

Ő minden bőr darabból női cipőket akart készíteni, azon hitben, hogy ezzel megajándékozza — a kapitányt.

Ha kérdezte öreg atyja, hogy kinek készíti, csak azt felelte — a kapitányának, ki őt meglátogatta, s kit ő még markotányosné korában szeretett — oda hagyja férjét.

Az egész talányt megoldotta Cimer Ferkó szabadszolgáltatása, ki ugyanazon ezredbe került. S ezután Kordoványos Palink a falu kengyel-futója lett.

Betegsége pedig abból állott, hogy mindent meghiűt, fogalma nem volt a lazdság fölöl, minden valónak, igaznak velt.

Innen, ha levelet küldtek föle postára s bár-hova szólt legyen utnak indult oda, mert a levélre az volt írva s így sokszor hónapszám is uton volt.

Az államnak nagy kára volt, mert ha eszmogot küldöttek föle, valamely szülő tanulófiának direct elvitte rendeltetése helyére — s lett legyen az ezimzett az előadás, oda is bezörgött.

Ismerté őt már a tanári kar is.

Minden küldetést ő végzett a faluból.

Jobb kedvében, rendezesebb elemében sorba állította a falu aprószeitet s olyan lezkekkel traktálta meg őket, mint akár egy tábornok.

Senki által elformálni nem engedő szerepe volt a halottak kiharangozása, s sirgödör megásása s ezt ő egy kalán levesért, egy falat kenyéért elvégezte.

A harangzugás gyászos hangjai, fájdalma zengése mellett — igen jól érezte magát.

Nősilni akart egész utolsó pillanataig s bejártatták vele Tolnát-Baranyát háztűz nézni.

Végre is az vitte sirba.

Tréfa hangján előadták szegénynek, hogy a kapitányné megövezgyűlt s Nápolyban él. A körülmény szomoró hatást, lánghévet keltett szegényben az iránt, hogy őt megkéri. Utanak indult, de a hosszu ut fáradalma, sorvasztó nélkülözés ledöntöttek lábáról s Palermo közelében lette halálát.

A szegében volt katona elbocsátási okmány alias „obsit” alapján a falu értesítve lett.

Sokan megkönyeztek a szegényt, különösen, a kiknek há titoknokuk volt. S a közdakozás egy csinos fejűt rendelt olaszországi látogatatlan sirhalmá fölé. Olaszországban szolgált ki hazáját, onnan hozta sorsa szerencsétlenségét — s oda vetette ismét könyörtelen sorsa.

Szegény Kordoványos Pál igazán a szerelem áldozata lett tudta, hogy hinni kell, mert embernek egyelőre képessége úgy sines, de nem gondolta megkinek hitt.

Sit tibi terra levis.

Berkifalusi.

hogy a megváltozás eszközlő gazda, oly helyekről kezdje változtatás céljából vendő vetőmagjait megjelken a faj fenntartás iránt meggyőződést szerzett, hogy állandó folytonos gond van, mert különben a megváltoztatással csak félredményre jut, sőt nem ritka esetben annál is kevesebbre.

Fővárosi levél.

Ime, kik a főváros elhagyva, idyllicus csendéletet folytattak vidéken, — vagy zajos furdőhelyeken mutogatták magukat, egy kis szél hallottak futni (hivatalos szél is gondolok) egy pár sárge levelet láttak, vissza zárandóknak, Budapestre!

Az országház vigan lobogtatja a két testvéri zászlót. A kisebb horvát zászló, föltökényen és dühösen csapdök ide oda, daczolva a széllel, míg a nemzeti lobogó szerényen, a nyél körül csavarodott.

A szegény képviselők, kiknek csak (!) 4 havi szünetük van kik most kertészeskedtek, puffogtatták, curába jártak, utazgattak, a dolce farniente csabító miamorába esve, most kényszerítve vannak, politikával foglalkozni. De a nemzet kívánja és ők a jámborak mennek.

Milyen tarka-barkás látvány volt az, a megnyitással!

Mennyi átvölzet, mennyi kézsorítás! De méltán, ki tudja, látják e jövő alkalommal az országház falait, a mi mindenesetre őh nép! te töled ügg.

Az arezok, hogy változtak!

Egyik-k feltűnik, hogy képviselőtársának most közsékkálla van, a másiknak, hogy Honbú Árpád, ellenzéki szellemének daczára, gömbölyű hassal bír, melyet akár Móríc Pali is megirigyel. A harmadiknak, hogy Republica Theobald, ki mindig Kossuth kalapba járt, most bécsi kalapot visel.

Es az a sok hízott arez, az a sok ijesztő gömbölyű uri tempo?

Óh, honatyák, ti sokat izzadtatok mert — nagy volt a hőség ez ideán.

Az azok által megemléckézték kedves Jókai Mór viruló egészségének örvend, úgyzintén buzgó, derék képviselőjük Ráth Károly, ki a szünetében is oly hasznos tevékenységet fejtett ki az ipar javára.

Verhovay Gyula, e sympathicus alak, jó szímben levő arez, embonpoint alakta, mintha azt mondanak: Terrorizálni nem engedjük magukat.

Szilágyi Dezső örökös gunyos mosolya, (mely bizonyosan megszűnend, mihelyest város székbén áll), Irányi tiszteletteljes arez, Madarász élénk, fürgé viselote, a szökeszakállú Istóczy, ki fényesen behoznyította, hogy ludzsiron kívül még egyében is lehet meghízni, Podmaniczky kirívó kockás kabátja, — ezek képezték a nagyobb figyelem tárgyát.

Mindnyájan virulóan tértök vissza, csak az egy Simonyi Ernő nem, ki folyvást betegeskedik.

A főrendiház megnyitó gyűlésén számos úzó kevés főrendi jelent meg. Pedig már most jöhetnének (habár lényegre nézve mindegy, ugysem végeznek semmit.)

Kényelmükre, a muzeum pompás angol izlésű parkká változtatott át.

Az ülésterembe vezető lépcsőzeti-ház, drága marványkövekkel berakva, gyönyörű frescokkal ellátva, most szemet-lelket gyöngyörködtető látványt nyújt.

De hiába, Östendet, Mehádiát, B.-főredet, Gleichenberget Sziláscot nem képesek pótolni.

Az építkezési aera újabb lendületet nyert. A sugárúton több palotát építenek, a budai Mátyás templom restaurálása, a budai várpalota kiépítése, a belső körút rendezése és több magánház (köztük 3 emeletes) felépítése számos munkásnak adnak foglalkozást.

Nemskórá, a miniszteriumi paloták talán már a legközelebbi évek folytán szinte fel fognak épülni.

Az operaház már is készen áll királyi pompájában, mely minden idegent méltán bámulatba ejtet, és mely kétségtelenül fővárosunk legszebb épületeje. A kádvitár is gyönyörű látványt nyújt. Hátha még a szökő kut is ut lesz!

A budai rakparton, hol előbb szemétk dombok díszeltek most izlésteljes parkok állanak.

Az állói ut kiasphaltizozása, a sugárútról a városligethe vezető út nagyszerű kényelme, mind-ezek fennszáll hirdetik, hogy Budapest naponként szépül, mely majd, ha a király köztünk fog lakni,

bátran votélkedhetik (német színház nélkül is) a vén Bécsesek.

De milyen rút időnk volt e hóban!

Az ősz, mely honunkban legszebb évszak, most kivételesen téli főfál érkezett meg.

A nyári öltönyökhöz szoktatott gyenge embereket legottan holmi, kopott vagy már új, téli öltönyökbe burkolatták az öreg Boreas, ki a fáknak üstökét idejekorán irtóztatón megráztta.

Szóval infamis rosszul viselte magát a rossz szél bácsi, — talán népünk időjárásán a ráfóli Szöll meg javítani fog.*

Salamon Ödön.

CSARNOK?

Az ikrek.

Novella.

Eckstein Ernő után.

(II. folyt.)

Midőn magyaráztaimmal végeztem, nagybátyám magyarnakomly és gondteljes arezot mutatott.

„Hm! — mondá kis szünet után — ez nem fog sokból állani. Te bajtársak között kedves és ajánlatos fickó vagy és azonkívül „a természet strategemája“ feletti iratdall oly roppant óriási figyelmet vontál magadra, ugy, hogy napi hőssé kezdesz lenni.“

„Hogy-hogy? — kérdeztem csudálkozva — „napi hőssé? hogyan lehetséges ez? Egy könyv, melynek oly csekély olvasó közönsége van...“

Csak értsd meg jól!“ vágott Oskár mintegy gúnyvetéssel közbe — „igaz ugyan, hogy kevesen olvasták s még kevesebben bírálták, de e kevés részéről nagyon kedvező bírálatok vannak előttünk.“

„De nem tudám...“ folytattam gondolatokba merülve, — „Én csak a philosophiai havi folyóiratokban olvastam nekom minden esetre jó-akará bírálatot.“

Mi a szaklapokat illeti, egy teljesen compe-tenes vagyok. Csak azt tudom, hogy legvalószínűbb napi lapjaink közül 3—4 nagyon tulzottan esettelt tárezát közölt, melyben könyved mint a böcsészéi élcs elme s szellemes példányképeknek Non plus ultraja festetik. E bírálatok valóban ismeretlenek lennének előtted?*

„Oly ismeretlenek, miszerint legkevésbé csak gyaníthatom is, hogy kinek tolla tett engem ily módon népszerűvé. Én csak az „Auzeigeblatt“-ot s „Fliegende“-t olvasom.“

„Mindegy, a tény nyilvános. A tárezák megtették hatásukat s philosophiáddal ismerettség társalgási nyelvű kezd válni. Sőt hölgyeink is elsajátították e szót „strategema“ s minél kevésbé értik meg, hogy mived hova hat ki, annál serényebben idéznek néhány kívülről tanult phrasisokat! Egy szóval a helyzet reád nézve oly alkalmas, oly kedvező, miszerint, ha kellő pillanatban értes hozzá-fogni...“

„Oh, nem leszek bárgyú“ vágtam közbe, büszkén ütven mellemre. Vezess csak az ütöközbe s meg fogod látni, hogy el nem tagadható járatlan-ságom daczára remekül fogok harcolni.“

„Igen is, járatlanság,“ nevetett Oskár egy merész fordulattal ágyából kingorva. „Meg kell először magyaráznom e megtestesedett magázacnak, miszerint legjobb uton van, hogy hirmevét megáll-pithassa. Különbön, jegyezd meg, magasabb helyen könyved egyáltalán nem nyert tetszést és mivel böcsészeti karunk a miniszteriummal élénk érintkezésben van, úgy köve számíthatasz itt tanári hivatalra.“

„Ha vagyonos nőt fogok nyerni, ugy nincs szükségem e silány külsőségre“ — viszonzotam szenvedélyvel. „A szabad szellemet részrehajlásuk által ugyan megvetetik: de szabadságának érzetében én résztvevőlegesen fog reájuk lemosolyogni.“

Sok idő oda eszevőség után végre abban állapodtunk meg, miszerint Oskár a következő napokban a legelőkelőbb családokat megjelenésemre elő-készítse s öltöztem elkészítése után egy még közelebb meghatározandó sz. a. eljőjön.

Üdvari szabóm nagyon megsértette az ethica alapelveit, a menyiben világos ígértevel merve ellentétben nyolez napig váratt, míg a frakkot s

* Itt az idő most vagy soha!

mellényt kezemhez szolgáltatta. Ugyanis utólagosan egy tárt mellényt rendeltem, mivel Oskár „zárt vért“-emet — mint magát kifejezte — salonellenesnek állította és főleg arra figyelmeztetett, hogy czéljainnak semmi sem áll inkább ellent, mint valami póriás fellépésem.

Teljes igazságot adtam neki s most oly nagy gondot fordítottam külsőmre, mint egy hódítási vágygal telt uracs, ki a logikának legkezdőbb elemeit sem emésztette meg. Pontban 4 órakor — mondá — jön értem; én már 2 órakor álltam a tűkör előtt, hajamat rendezve, kefele s rendbe hozva magam és ugy néztem ki, hogy egész gyönyör volt. Ingemnek pompásan ránczba szodett melle a sötét kerületből mint a most esett hő fehérelt ki, csinosan kanyarult nyakkendőm kifogástalanul illet; énom lackszímám a legvakítóbb színekben játszottak, — egyszerűen tetőtől talpig Oskár embere voltam — és ez sokat jelent.

Nagybátyám végre megjelenván, a legnagyobb meglepődöttség mosolyával, hízgelő hangon, nagy fekete bajuszát pödörre így szól:

„A! ig ismerék reád. Ki téged így lát, az esküdnék arra, hogy teljes életében a Metropole legelőkelőbb salonjaiban forogtál és jobban értesz egy négyes rendezéséhez, mint Spinoza — vagy Malebranchhez. Ha teljesítetd, a mit ígérsz, előbb fogsz czélhoz jutni, mint csak álmodod. Tudja az Isten, egyáltalán nem megvetendő fickó vagy, becsületemre, minden böcsészí kifejezsed daczára is, derék fickó vagy!“

„Igen le vagyok kötelezve“ feleltem tisztéséges meghajással. „Minél előbb jutok czélomhoz, annál jobb. Sok időt nem lehet ezen epizodál életben vesztegetni, főleg a nőknél.“

„Menjünk tehát!“ mondá kis szünet mulva.

„Jelenleg mintegy 6 előkelő családot jegyeztem itt fel magamnak, kiket az előirt sorrendben meg fogunk látogatni.“

Mellzseéből egy iratot vón elő.

„Csak hagyj!“ mondam őt ebben visszatartva.

„Valószínűben nem ismerem azon csengő neveket, melyeket följegyezted magadnak. Vakon bízom magam vezetésre: ugy tégy vélem, mint Virgilius Dante Alighierijével tett... Ha a pokol legmélyebb örvényébe vezetsz, akkor is követni foglak, amennyiben ez ezulnok eredményére vezet.“

„Az nem fog elmaradni“ — viszonzotta Oskár, a czédulát ismét eltéve. — „Pénzarisztotrátnak színel-javát választottam — s mind eladó lényo-akat...“

„Valóban, hű Eckhardt vagy. Előre tehát!“

Hintókba beleülvén, 5 perc mulva elegans 4 emeletes ház előtt állottunk meg.

C. H. Wittmann s fiait,* sugá Oskár füleimbe, midőn a széles, kiszönyegezett lépcsőkön felfelé haladtunk. „Nagy kereskedés, 3 leány, Fanny, Anny s Nanny, mindegyiknek minime 40000 tallér készpénzben, szüleik halála után háromszor annyit. Különbön is kiténő szépségek.“

„Ez nem tesz semmit“ — viszonzotam, szememet Canora szobrára függesztve, mely a lépcsőfordulathál a falban vaktó biborszímben állott. „Ha a női ideálök szépségét bámulni akarom, úgy elmegyek a muzeumba.“

Oskár cseuggett.

Vörös szín ruhába öltözött inas kijelent meg; „Az uraságok egy óra előtt kikocsikáztak,“ mondá affectálva.

Oskár átadta jegyét, karomnál megfogott s valamit magában mormogott.

A kocsis csattantott, szürkénk büszkén hor-dák fejüket s folytattuk különös utazásunkat a terek, utezák, közök bonyodalmas labirynthinál át.

„Kirchner s társa,“ sugta Oskár, midőn a város északnyugoti részén álló, bámulatra ragadó, országház előtt megálltunk. „Jelenkénty dohány-üzlet, 2 eladó leány, Hølem s Meta, i k r e k, esin-sokak, egyik teljesen a másíkra ütött...“

„Ah,“ szakítottam félbe, Johann, Heinrich Kirchner? 5-ös számú könyvnyű kauszter dohány, a legizléstesebb fűszer, melyet valaha az ember pipájából szitt.“

„Igen ő az... Mindegyik leánynak fél milli-óra kitáitása; az apa már beteges, a 60 körül jár, anyuk színtén...“

„Pfiú, Oskár!“ válaszoltam felindulva míg a corinthiai oszloposarmokon áthaladtunk, „azt hiszed-e, hogy embertársaim vesztét forgatom eszembe? Az élet ugyan egy nyomorteljes comedia, de ki nek

4
Élte tetszik, miattam bárméddig is éldehet; tudja az Isten, még gondolni sem akarok életének rövidítésére. . . .

Na, na, mindnyájunknak meg kell halnunk. . . . Egyébiránt Kirchner ur még éltében is hasznodra lehet. Különféle öszeköttetésben áll a magasabb aristoeraciálal; fővire Oroszországban udvari tanácsos és, ha nem csalódom, Gortschakoffal barátságos viszonyban van. . . . Nem volna bír a legrosszabb, ha ezen — már többé nem szokatlan — uton Oroszországban akadémiai tanárrá lehetnél. . . . Mit gondolsz? . . .

„Ha egy fél vagy legalább negyed millióval bíró nőt veszek el, semmit nem kívánok akkor kevésebb, mint valami tanárság hivatalos tisztségét.

Miért hajtánám nyakamat így alá, midőn életemet függetlenül s szabadon tölthetem el? Je nien vois pas la nécessité. (Nem lesz akkor rád semmi szükségem!) . . .

„A mit barátom — Dembinskytől értesülök, nem örvend a tudomány schol sem, a meunyeniben nem foglalkozik gyakorlati politikával, oly tágas szabadalmakkal, mint ő felsége, a császár, kormánya alatt. De itt vagynak ezúlnaknál! mellényedet húzd le valamire! . . . Ugy! . . .”

Itt jobban rábukkantunk. A házi ur épen ekor tért haza irodájából s toilletjével volt elfoglalva; a közbén a házi asszony oly előzőkenységgel fogadott, melyet egy nő valaha férfi civil — vagy katonaszemélyek iránt tansmithatott. A legősziatibb megelégedés hangján kinyilatkozhatta, miszerint kimondhatatlanul örvend annak, hogy oly epochát alkotó műnek, mint strategiam, szerzőjét személyesen megismerhetők; miszerint nem tud elég köszönetet szavazni, hogy első sorban is az ő szerény házára gondoltam és hogy Oskár előtt kinyilvánított szándékomat oly gyorsan valósitottam.

Mielőtt valamit válaszolhattam volna, kinyílt a szomszéd terem szarnyajtaja és két fiatal, szép természetű, ámbár egy kissé sovány, nő alak, melyekben azonnal a két ikertervére ismertem, halványkék Alpacaroben-től körülölvé jött be rajta. Valóban oly bálmatlós hasonlók voltak egymáshoz, miszerint azt kezdtem binni, hogy egy s ugyanazon fénylap két lenyomatát látom, vagy még inkább: hogy tényleg csak egy alak van előttem, a mely azonban a láttengyel félretelése miatt meglétszeresedik.

„Csodálatos tünemény! — gondoltam magamban — mintha arra célzót volna a természet, hogy a principium individuationis semmisségét itt jelképesen ragyogtassa? A lény önmagában ez esetben sönvénykaróval fenyeget s némileg így szól: A sokféleség csak látszat! Valóban udvariasság a véletlentől, hogy épen most, midőn ama áhók elvben van utolsó s egyedüli vizsgáson, ezen két allegorikai nőakkal találkozom, melyek e titkoszerű igazságra okvetlenül figyelmeztettek! Igen! Anna s én egyik vagyunk, Anna én, s én Anna vagyok; — minden utána való vágy tehát helytelen! . . .

„Doctor Eduard Hörmann ur* mondá Kirchneré asszony engem leányaimk bemutatásán és viszont, „leányaim, Helena s Meta.”

A két leány egyenlő pontossággal meghajolt. Majdnem kedvem jött az elrejtett zsinór után tekinteni, melynek az elragadó bábok oly pontosan s egyenlően engedelmesskedtek. Ez két egyénnek egy s ugyanazon fejhajtása, ugyanazon ajkmozgatása, a jobb kéz ugyanazon félig nyájás, félig szórakozott játéka, ugyanazon csipőlegendezése, egy szóval oly tökéletes összhangzata, milyent valaha csak láthattam. Hiába igyekeztem valami jellemző különbségre akadni. Most azt hittem, miszerint az egyiknek haja egy arnyéklatlalt sötétob, mint a másiké; de ez utóbbi hirtelen oly fordulatot tón, hogy hívesem csupán ábrándnak tñnt fel, — majd azt véltem, hogy az egyiknek magatartásában több kellem s teljesség van, mint a másikéban; de ez oly mozgása által, mely testi viszonyait sajátosság fényreil árszította el, biralati elemém áleredményeinek kegyetlen halálódásfését tette.

Sőt beszédek is oly egyformán hangzottak, miszerint ha meggyőződni akartam, melyik beszél a kettő közül, arczvonásaikhoz kellett folyamodnom.

A két identicus hajadon két identicus széken foglalt helyet és identicus élnékséggel vett részt a beszélgetésben.

„Ön, doctor ur, szép bajt okozott” mondá Kirchnerem asszonyság némi vitaközös után. „Mióta a tárczák oly kedvezően bírálták szelleműs köny-

vét: leányaim csak Kant- és Schopenhauerrel beszélnek. . . .”

„O mama! — viszonzóták az ikrek mint egy szájból, miáltal sikerült elpirulással levették kékos szemeket és jobb kezök tiz ujjával ruhájuk tunikáját fűzőgették.

„Nagyságos asszony, — feleltem udvarias mosolylyal — a igazság mindenütt utat tör magának: miért ne nyomulna egy ártatlan leány szívében előre? . . .

„De azt hiszem, előbb éretnek kell lenni az igazságra. . . . Nemde, hadnagy ur? . . .

„Miként érti ezt?” viszonzotta Oskár látható szórakozottsággal.

„Nos, azt hiszem. . . . Vannak dolgok. . . . Bizonyos szemléletek nem illenek a fiatal korhoz. . . . Leányaim még csak jövő júliusban lesznek 19 évesek. . . . Gondolja csak, doctor ur, még csak 19 évesek — és ezen korban ugyszólván még csak fél gyermekek. . . .

„O mama! — mondák az ikrek alsó ajkuk körül szelid duzzogási mosolylyal.

Percről percze gondolkozóbb lettem. A principium individuationis elvetendő hazugsága bizonyító erővel lépett szemem elé. E két hajadon azonossága — a mint látszott — az agra is kiterjeszkedett! Igen, igen! Schopenhauernek igaza van! Csak a közpör vezetettik a látszattól: az elmdőködő győzelmesen fölemeli a ködfátyolt és megismeri a titkokleles mikéntiséget.

Egy negyedóra múlva megjelent a híres Johann Heinrich Kirchner s társa ezégnék főnöke könnyű, de izletlészély oly nyári ruhában. Ő ád-özölt minket mint régi ismerősöket és szintén szelidus könyvemről* kezdett beszélni, mire udvarias válaszatottam, hogy az ő érdemei mindenesetre hasonlíthatlanul jelentékenyebbek, mint az enyéim, mivel 5-ös számú könnyű kanasztérénél izletesebb füvet még in abstracto gondolni, anyival inkább készíteni sem lehet.

Szívüöl nevetett mig neje valami felett boszankodva, ajkait mardosta és Oskárhoz ezen kérdéssel fordult:

„Nem fog-e Dembinsky ur minket ismét szerencsélteni? . . .

„Tegnap Pétervárra utazott, — felelt Oskár.

„Ah — hosszabb időre? . . .

„Csak 14 napra, különben bizonyára elbucszott volna. . . .

„Apropos, kedvesem, mivel épen Oroszországról van szó, — e hó végén elvárom testvéremet az udvari tanácsost. Nem lehetne-e azon kis ánnepélyt, melyet in pettoiban birsz, ittletének idejére halasztani? . . .

„Erről lehetne szolani, — jegyzé meg a nő fedelmi méltósággal elhatározását magára fentartva.

Tiz percz múlva Oskár jelt adott az elmenésre. A házi asszony kért látogatásomat jó eleve ismételi, mire — magamat meghajtvá — feleltem, örömet leszek oly bátor engedelmét felhasználni.

Az ikrek egyformán meghajoltak Kirchner ur valódi german igazlelkűséggel szorította meg kezemet, és ugy minden további baleset nélkül érték el a tor-nácra, illetve a szabadra.

„Nos* kérdező Oskár, miután hintóunk vánkocsára elhelyekedtünk s a kocsisnak e szükséges utmutatást megadtuk.

„Miként találta jövendődet? . . .

„Kész vagyok, minden szó nélkül öt nőül venni. Csak egy kérését kell először teljesíteni. . . .

Vidéki és helyi hírek.

Előfizetési felhívás. Tisztelettel figyelmeztetjük a n. é. közönséget, hogy az új évszázad megnyitásával új előfizetést nyitunk. Eddig oda törekedtünk, hogy a művelt közönség minden igényét kielégítsük s lapunk csakugyan oda emelkedett, hol a leglátványosabb provinciális lapok állanak. Az előfizetési díj a hitványabb évszázadra 1 frt. 50 kr. mely öszeg lapunk kiadóhivataltalba küldendő. Azon t. előfizetőket is tisztelettel kérjük, a kik előfizetéseikkel még hátralebten vannak, hogy kiadóhivataltalunka sziveskedjenek be-küldeni, miután nekünk is kötelezettségünk vannak. Vidéki előfizetőink legkönyvebben postautalvánnyal eszközölhetik.

Felhívás Veszprémvármegye függetlenkedő párti választóköz. Mocséry Lajos tisztelet barátommal, mint pártunk országos elnökeivel jövő október hó 3-án Veszprémben megyék, hogy a veszprémi kerület választóinak jelentést tegyék az országgyűlési eddigi működéséről s hogy egyuttal közreműködjem pártunk megyei szervezésében. Bekros teendőm nem

engedik, hogy barátaimat s elvtársaimat személyenként levélben hívjam meg a szervezkedési tanácskozásra. Ez uton kérem fel tehát őket, hogy a vármegye egész területéről a fent megjelölt napra Veszprémben jönni sziveskedjenek. A mint a választópolitikai nézetét ismerem; meg vagyok győződve, hogy kellő szervezkedés és összatartás mellett minden körletben biztos leend pártunk győzedelme. Budapest, 1880. szept. 30. Eötvös Károly.

Azon tisztelet szülöket kik gyermekeiket iskolákba beíratni akarták, és azokat az izr. hitközségi köznevelési kiserletek és az önépnek miatt mindenképp be nem íratják, figyelmeztetjük, hogy iskoláknak az oktatás rendesül foly és gyermekek érdekeiben helyesen fognak cselekedni ha a beíratást mielebb eszközöltetik fogják. Az izr. hitközség előljárásai.

Tanítói kifizetés. Huszari György, a legoszi izr. népiskola érdeműs tanítója, a hazai tanügy terén szerzett érdemeinek elismerése jelölél, O. P. felső, az ezüst érdemkeresztet tñntette ki. Fogadják legöszintébb ádvözöljünk.

Istóczyánizmus. E napokban a hírhedt zsidófaló tiltakozót azon több oldalról felmerült téves fel-fogás ellen, mely őt zsidószárnazásának híresztel, nagy garral bizonyítván azt, hogy az ő erében meghamisítatlan szivityavér pezseg. Részünkről azt tartjuk, hogy kár volt a „nyílt teret” e czáfolat közhírré tételére igénybe venni. Mi sohasem hitük volna, hogy azon nemes vérenek, mely, Mózes, Jézus, Krisztus és a próféták ereiben pezsgett, egy árva cseppeskeje is keveredett volna, ily haszonlatlan árszállományba. A Darwin féle majomszárnazás theorijának csak annyiban hódolhatunk, a meunyenibe elismertjük, hogy majomból ember igenis származhatott, de felistenekölt majomfejzást nem képzelhetünk. Egyébiránt utána jértünk a dolognak és tudomásunkra jutott, hogy Istóczyi dadajja: egy jámborlelkű „Stuczi” névre halló steierhólyi sváb volt, mely „Stuczi” név későbbben megcsiztyósodott „Istóczyra.” . . . Értésíté.

A szomszédból. Z.-Szt.-Gróth, szeptember 28. Nem lesz talán érdeketlen ha a „Magyar Vidék” n. é. olvasóinak egyet-mást a megéből, mely kiváltékné „a borok hazája” a szűreti kilátásainkról, reményeinkről stb. elmondok. Fájdalom, nem örvendeztet, épen nem kedvező, jó újság az mit e tekintetben irhatok; a már több mint két hét óta tarló szeszélyes időjárás, a sok eső és szél valamint a már több nap óta tarló hideg, mely akár a késő ösznek sem válhatnék gyakorlatjára a kecsesgőt roméjny jóval alászállította s a látást szék körre vonta. A sok eső robusztja a szőlőt, a szél leverti kacsacsórló s az utána jöv eső földbe vere. A népek — legalább itt mind-lunk Szt.-Gróth táján — megvan engedve a re-hatját leszedni, kik aztán leszedik e zimeu az egész termésük felét, és majd — a már most leszedett szőlőből — hogy nem lesz már bor, mint „rab-valótt” azt ugybizsem mindenki érti és tudja. Ily kilátások mellett persze megjött az ára a tavali bornak s a mi vidékünkön 9 krárról (a bor minősége szerint) 12-13 krajczára szokótt fel. Ma hogy e sorokat írom (szept. 23.) az eső esik, szél fe és hideg van; kertünk alatt a kiáradt Zala emel-geli a sarju petrezenéket s gazdánk kétsége van-nak esve a sarju-takarmány ily sorsra jutása végett. Vajha embernek meg magát ezutánra az idő s leg-alább ha kevés lesz is de ne lenne egészen oly rost borunk, hogy el kelljen szabadni előle. Békéfi.

Krausz Gyula illem- és táncz tanító, mint a falragasok hirdetői körünkbe érkezett. A vidéken általános megelégedéssel működő körünkbe érkeztek itt szándékozik tánczoktatást adni. Ismert, tapasztalt oktatási módszere elegendőképp ajánlóva teszi ugyan őt, mégis jónak láttuk őt a tisztelet közönség emlékeztetébe hozni.

Dr. Németh Antal győrtánkerületi főfogaz-gónak ő felsége a királyi tanácsosi ezimet díjmen-tessen adományozta. A tevékeny és általános tiszteletnek örvendő magas állásu tanferfiut szívünkből ádvözöljük.

Hernyőfészkek elpusztítására a következő igen egyszerű eljárás alkalmazható: Egy könnyen kezelhető ruadékonyban végét kettő kelt hasitani, a hasadéka aztán egy darab kénszallagot illeszteni, a minőt a bors horogköt kőnézésénél szoktak használni, s ezt meggyújtván, a hernyőfészkek alá kell tartani, mire sesterség közben hullnak le a megdöglött hernyők, és ez eljárás mellett egy ember egy egész kertet egy nap alatt képes e kártékony férgéktől megszabadítani.

Mai számunkban van alkalomunk egy tehet-séges fiatal írői jelenségre, esinos kis „Titkok” című költeményét közleni. Tisztelet barátunk jelenleg a „Függetlenség” helmunktatásra, s több fővárosi szépirodalmi lapnak szivesen látott dolgozó társa egy újonnan megindított szépirodalmi irányú gyórszártsati közlönynek társszerzője, kinek fáradozatlanságától az iszrodalom sokat váhat. Igéretét bírujk, hogy lapunkat lehetőleg megkeresi.

Megjelent a „Magyar Paedagogiai Szemle”. Tanügyi havi közlöny. Szerkeszté és kiadja Rill József IX. szeptember havi füzeté, mint rendszeren érdekes tartalommal; I. Visszaemlékezés elép-lapjára. Gáspár Jánostól. (Az írő fényképnymat arczképével is keze aláírásának phototyopograpiái lenyomatával.) II. A tanév elején. Schmidt Bol-dizsártól. III. A románnyelvű tanügyi lapok egyé-

ben. Koos Ferencz-től. IV. Ne feledjük magunkat. Porszót Adám-tól. V. Paedagogiai gyöngyök remek-irónk művelői. Csukási Pál-tól. VI. Irodalmi Kalauz: a) Tankönyvek és taneszközök (10 irat.) b) Tanítógyülemlet irodalmi működése (3 ismeret.) c) Tankönyvek és intézetek állapota (3 program.) d) Tanügyi és egyéb irodalmi mozgalmak (9 hir.) e) Könyvészet (12 könyvezim.) VII. Tanügyi lapok és folyóiratok repertoriuma. (15 lap tartalma.) VIII. Tanügyi krónika. IX. Tanítók „Emlékeztető”-je okt. havára (10 pontban, részletes havi-tantérvel.) X. Szerkesztői mondanivalók. Ismételve csak azt mondjuk, hogy a folyóiratnak egy magyar tanító asztaláról se szabad hiányozni.

Honvédek a pécsi sátorbátor nagy gyakorlatairól e hó 2-án érkeztek meg. Az ünnepekkel zenei fogadtatás azonban elmaradt, minthogy várakozásnál előbb tettek meg az utat. Mint halljuk egy magnum áldomásban részesítik a legénységet a tisztikar pedig a „Griff” szállóban ünnepli meg a társadalmak hozta. Hoza Isten köznéki!

Szomor események említhetjük meg, hogy a hirdetett napra tervezett kirgyezés a két izr. lakosság részéről az orthodoxok megróvást érdemlő meggyesítelé folytán füstbe ment. Azt mondja erre minden józan gondolkodású férfiú ki a kellemetlen zavarok elejét akarja: Quoous tandem . . . Ezen egyház különben a hozzájárulást visszatartjuk, adja Isten, azonban, hogy ne kelljen.

A stájer Rozsa Sándort: Guzsej Ferencz végre elérte az igazság keze. Két évig volt Alsó-Stájerország igazi réme. Rabolt, gyilkolt, legendaszerű bűntetteket követett el s tavaly folyamodott a bírállyhoz kegyelemért, „mert — ugy írta, — elevenen ugyan sem kerül a törvény hatalmába.” Féyes nappal szokott járni népes helyeken, sőt nemrég nyitott kocsi behajított a rohicsi fürdőre is valami asszony-személy kíséretében; a némbert elfogták, de Guzsejnek sikerült elmenekülni. A kocsi láda volt áruhakkal és hamis szakálakkal. Sorsa végre mult hó 10-én a jelzei korszakában érte el. Két esendő rábukkant, mire a haramia beleverte magát a pinnzébe s onnan löt kifelé; a esendő-örök viszont. Negyedfél óráig tartott a harc; a esendőörök is megsebesült, de Guzsejt sikerült agyonlőnie. Utolsó szavai voltak: „Nem adom meg magam, inkább meghalok, semmiut a börtönbe ül-
jek.” A lelzei korszakrost, ki Guzsej czinkosa elfogták.

Az újságírók Birmában kellemesen élhetnek. Manda lap-iban, a királysig fővárosában, egy litho-graphizott újság jelenik meg hetenként háromszor. Legközelebb a lap oly cikket hozott, a melynek

tárgya. „Pygomay” hercegnek a király „Tybo,” általi kiűzetése volt. A király ezen gondatlanság által felingerelve, maga elé hivatá a két szerkesztőt, és elítélte őket 90, azaz kilencven botra, amelyek a bambuszszálal a t. szerkesztőknek, még azon órában, átadatták. — **Szerkesztő öröme.** Scholl Aurelian az „Évenem” szerkesztőjét mult este törtökön, a mint egy párisi vendéglőből az utcára lépett, gróf Dion megtámadta s egy pezsgőpalackot tört őssé a fejére. A szerkesztőt súlyosan megsebesítve szállították haza. A grótot elfogták. A támadás oka egy hónapokkal ezelőtt megjelent cikk melyben Dion sérelmet látott maga ellenében.

Az adókezelési rendszer reformja című 23. lapra terjedő fizetke jelent meg dr. Frei Gyulától. Szerző az adónyílvántartás, könyvelés és a beszedés módzatait egy sokkal könnyebb eljárással tudja megoldani. Ajánlja a svéd rendszer elfogadását egybeolvastva az általa javaslatba hozott szelvény-rendszerrel. Kétségkívül a magasabb figyelmet megérdemli, mert a mai adónyílvántartás annyira bonyolódott és érthetlen, hogy azzal ugyan boldog kevesen vannak tisztában. Dr. Frei Gyula reformja igen világos, szakember gondolkodásúra vallanak; s meglátszik műven, hogy a külföldi adóügyi rendszert is hosszabban tanulmányozza. A fizetke ára 40 kr.

Dörgöcsei János jákói körjegyző tisztelt barátunkat súlyos vesztése érte. Egyetlen, szeretett kis gyermekét a szülői örökös kebel öléből kiragadta a halál. Vigasztalja kesergő szülőit az, hogy az ártatlan kisdéd tiszta lelke angyaltársai dicső seregében fog boldogulni.

Boszorkányok lepték el Jákót, legalább a megfélemlt jákói asszonyok egy hírlik. A szerencsétlen medium egy takaros menyecske volna, kit agyonfagat, szorongat a rémek vitéze a boszorkány. Az ahhoz érto asszonyok mindenféle szent kísérletnek teszik ki e körülményt, mi élzke körükből. Hogy menyecskét választott a boszorkány nem rossz gustusa volt, s lehet valami a dologban, hanem perse az a jákói istenes asszonyok ködbeborult szemei előtt ismeretlen. Hát ez is félvilágosodottság?! Az egész esetet azonban derék papjuk erélyes felszólamlására már most tagadják is.

A végrehajtás áldozata. N. . . S. . . . szolnoki téglágető ingóságait 192 frtnyi adótartozásért árvereztette az ottani adófelügyelőség meghagyása folytán a városi adóhivatal. Midőn azonban a dobát megütötték a ház előtt, a ház asszonya egy kötelet vett s a kertben felakasztotta magát. Szerencsére a mitűlet szemlélő kis gyermek sírására figyelmesre lett Tóth Ferencz városi hajdu, s a már már fuldokló nőt a kötel elvágása által megszaba-

dítá a biztos haláltól. A szegény nőt órákig nem lehetett eszméltre hozni, s még ma is az orvosi gyógykezelés alatt van. Adóvégrehajtás, muljék el a te országod! „F. H.”

Városunkban meghaltak f. hó 23-tól 29-ig: Pollhámer Pálné, á. h. 76 éves, szülötés. Píké Mária leánya Mária, r. k. 1/2 éves, sorvadás. Kálmán Teréz gyermeke Aladár, r. k. 10 hónapos, sorvadás. Szokoly Ignác leánya Erzsébet, r. k. 13 hónapos, béltumor. Yezerniczki Károly gyermeke Károly, h. h. 4 1/2 éves, sorvadás. Vincze Julia leánya Anna, r. k. 1 éves, sorvadás. Horvát Katalin leánya Rozália, r. k. 1 napos, éretlen.

ÜZENETEK.

Cs. I. K-Czell. Az orthografia az irni akaróknak mellőzhetlen tudománya legyen ön pedig sokat vét az ellen Numero 2. a nyelvtant is oldalba rugja, numero 3. a verstanti szabályokat „czakkonpakostól” keresztire foszti.
R. A. Legyen szerencsénk. Levelet írtam, a „Függetlenség” szerkesztői irodájába ezimzetem, ott keresed.
B. E. Odáért-e a levelet, eszelkedjék ugy. Üdvözet.
Acutus. Valami „józan” legyen már ne! Vale!
A. M. J Emlékezzünk, rogtékából — arváhaból kijötték-ről. Levelet megfejté e titkot.

Gabon a-árák.

PÁPA:
100 kigr. vagysis métermázsánként.
Buza: jó 10 frt. 50 kr., közép 9 frt. 50 kr., also 8 frt. 80 kr.
Rozs: jó 8 frt. 60 kr., közép 7 frt. 80 kr., also 7 frt. 20 kr.
Arya: j. 7 frt. — kr. k. 6 frt. 50 kr. és a. 6 frt. — kr.
Zab: j. 5 frt. 80 kr. k. 5 frt. 40 kr. 5 frt. — kr.
Tengeri: j. 8 frt. 50 kr., k. 8 frt. 25 kr. és a. 8 frt. — kr.
Burgonya: — frt. — kr. közép 1 frt. 20 kr.
Széna: j. 2 frt. 60 kr. k. 2 frt. 10 kr.
Zsup: j. 2 frt. — kr. közép 1 frt. 70 kr.
Pápan, 1880. okt. 1. **Wolta József** polgármester.

Schwarz Rozália
Klein Adolf
jegyesek
Pápa. Pápa.
Felelős: **A kiadó.**

Hirdetések

elre a lapok kiadóhivatalában
vételnek föl.

Életet
és
EGÉSZSÉGET
ismét visszanyerni!
Legujabb gyógytudósítás
1880. július 9-éről.
Leghatásosabb gyógyszer a gyomorbetegeknek
ugyszinte
Vérszegények és gyengéknek.

HOFF JÁNOS urnak
es. kir. udvari szállító, a legtöbb európai uralkodók udvari szállítója, es. kir. tanácsos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, magas porosz és német rendek lovagja.
Becs, Stádt, Graben, Bráunerstrasse 8. sz.
Ez ideig vérszegényisgen szenvedett leányam esakis önnök köszönheti egészségének helyreállítását, és virágoz arczinát is csak az ön malátakivonata által nyerte vissza, mi engem arra kénytet, hogy azon malata-kivonatu gyógyszerét gyorsmenzede-senmel egybekötött testgyógyeségemhez is használjam. Oly gyenge voltam, hogy megmozdulni sem leányom képes. Az eredmény rendkívüli volt. En és leányom esakis az ön malata-kivonatu gyógyszerének köszönhetjük életünk és egészségünk helyreállítását.
Kérek 50 palack malata-kivonatu gyógysört, 5 1/2 kilo malata-chochóladát, és 10 zacskó malata-czukorkát.
Luckenwalde, 1880. július 9.
Kumpe Sarolta assz.

Hivatalos gyógytudósítás.
Cs. kir. táborikórház-igazgatóság stb. Schlieswig.
A Hoff János-féle malata-kivonatu gyógyszer minden tekintetben a legjobb tápláló- és erősítő italnak bizonyult, különösen altesti bajok, sérvokre, harutra névre, nemkülönben a gyors lesoványkodás ellen is.
Pirz v. Gayerfeld **Dr. Mayer,** ezredorvos.

Vendéglő átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a Kovács István-féle

vendéglőt

átvettem, és folyó október hó 3-án, azaz vasárnap nyitandom meg. Ugy mint eddig ugy továbbra is a legjobb ételek- és italokról, valamint pontos és gyors kiszolgálatastról a lehető legjobban gondoskodva lesz.

A n. é. közönség b. látogatásáért esd.

Pápan, 1880. okt. hóban.
Tisztelettel
Wesszely Ferencz
vendéglős.

ÖNKÉNTES VÉGELADÁS

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint ízletem beszüntése céljából, **raktáromban lévő összes divat-, vászon- és rövidáru-cikkeket 20% gyári áron alól árusítom el!!**
Ily **rendkívüli olcsó bevásárlási alkalmat nyujtva,** kérem a n. é. közönség minél számosabb litogatását.
☞ Az ízlet árucikkekkel együtt — megegyezés folytán — szintén bármikor átvehető.
Pápan, 1880. szept. hó.
Kiváló tisztelettel
BERMÜLLER GYULA
divatkereskedő.

Kapható: Bermüller Alajosnál Pápan.

